

MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 26. avgust 2024.godine

BLIC- Sanja Radojević Škodrić, direktorka RFZO: "Danas će dvoje dece leptira primiti svoju prvu terapiju"

N1- Dr Skano: Majmunske boginje jesu pretnja javnom zdravlju, ali nema mesta panici

DNEVNIK- POVEĆAN BROJ URGENTNIH STANJA U PSIHIJATRIJI Kad duševna izmenjenost predstavlja opasnost po okolinu i sebe; Evo koja su to stanja

DZ VOŽDOVAC- KUTAK ZDRAVLJA

Sanja Radojević Škodrić, direktorka RFZO: "Danas će dvoje dece leptira primiti svoju prvu terapiju"

Republički fond za zdravstveno osiguranje (RFZO) zaključuje okvirni sporazum za nabavku lekova za lečenje dve retke bolesti za decu leptire i eozinofilni ezofagitis. Novac koji će država izdvojiti iznosi 143,9 miliona dinara. O retkim bolestima, inovativnim lekovima, vakcinama za rak pluća govorila je prof. dr Sanja Radojević Škodrić.

Kada je reč o retkim bolestima, Radojević Škodrić ističe da budžet od 2012. godine, kada je prvi put i formiran iznosio 130 miliona, a sada 2024. iznosi 7,2 milijarde. Uvećan je čak 55 puta.

A danas će dvoje dece leptira primiti svoju prvu terapiju.

Lek od 600.000 evra

- Mi smo se među prvima prijavili za lek za decu leptire, to je u stvari genetska krema. Radi se o specifičnom retkom oboljenju, deca trpe bolove 24 časa. Upravo smo zbog toga aplicirali za lek, za nama su aplicirali Francuska i Nemačka pa i ostali. Lek je stigao 15. avgusta, vršila se obuka lekara i već danas bi trebao početi sa primenom u Srbiji. Dvoje dece će danas započeti svoje lečenje. Srbija je kupila lek za dvoje dece, taj lek košta u proseku 600.000 evra - rekla je profesorka Sanja Radojević Škodrić.

Da li imamo dovoljno antibiotika

- Što se tiče antibiotika, kada je u pitanju antibiotik Palitrex, odnosno sirup o kome su pričali, ovaj antibiotik se već tri godine se ne proizvodi. Dakle, pre tri godine smo javno izašli, rekli da je proizvođač prekinuo proizvodnju Palitrex sirupa i odmah obezbedili zamenu i to postoji više iz grupe cefalosporina antibiotičkih sirupa. Kada je u pitanju palitreška kapsula, njih ima sasvim dovoljno na tržištu, cefaleksin, antibiotika, kapsula ima sasvim dovoljno. Kada je u pitanju sirup, njega ima, ali nema dovoljno. I zbog

toga se kao zamena koristi Pancef. Kada je u pitanju cefalosporin, antibiotik koga su takođe naveli, on postoji i u obliku sirupa i u obliku kapsula, i njega ima sasvim dovoljno - rekla je prof. dr Radojević Škodrić.

Lekovi izbačeni iz proizvodnje

Govoreći o hormonima utrogestan i progesteron, Radojević Škodrić ističe da je progesteron izbačen iz proizvodnje u svim zemljama Evrope i Amerike. Kako je navedeno, lek progesteron (hidroksiprogesteron), koji se inače koristi za sprečavanje prevremenog porođaja, više nije u upotrebi jer su epidemiološke studije pokazale da jedna komponenta tog leka povećava rizik od nastanka karcinoma.

- Iz toga razloga se on, naravno, ne proizvodi, ali postoji zamena. To je novi oblik progesterona. Stavili smo ga na listu lekova i on će biti dostupan, lista je sada na vladi. Čim se usvoji od strane vlade Republike Srbije, potrebno je Republičkom fondu dva meseca da sprovede nabavku i da se lek nađe u apoteci. Dakle, od momenta usvajanja, u roku dva meseca, on će biti dostupan pacijentima u apoteci. Dakle, da smirimo sve trudnice da jednostavno ovaj problem je rešen stavljanjem novijeg leka na listu lekova.

Utrogestana ima dovoljno i potrošnja je prosečna.

Nestašica hormona rasta

- Kada je u pitanju treća grupa lekova za koje se spominju nestašice, to je hormon rasta, za njega postoji nestašica. Hormon koji se najčešće koristi jeste tzv. Novotropin od kompanije Novo Nordisk. Ovaj lek se prekida sa proizvodnjom, ne u Srbiji, već globalno u celom svetu. Dakle, kompanija je donela takvu odluku. Ali postoji rešenje, mi smo to rešili, odmah ću da objasnim. Postoji novi lek od druge kompanije, namenjen u nazivu kompaniji Pfizer, zato što svi znamo da je to jedna od najpoznatijih farmaceutskih kompanija da ne brinu da je lek nekog lošeg kvaliteta ili da je od nepoznate kompanije. Stavljen je na listu lekova i on će takođe, kao i progesteron, čim se usvoji lista, u roku od dva meseca biti dostupan pacijentu - rekla je prof. dr Radojević Škodrić.

Inovativni lekovi

U periodu od 2016. do 2024. stavljen je ukupno 100 lekova na listu prioriteta zdravstvenog sistema. Ukupno za sve te lekove dato je 16 milijardi.

- Kažem 16 milijardi samo prve godine kada su uvedeni ti lekovi. To podrazumeva da će za svake naredne lekove se dati mnogo više, zato što se povećava broj pacijenata. Poređenje radi u periodu od 2000. do 2012. stavljen je samo 49 lekova. Koliko je finansija tada dato, nema podatka, ali mogu da kažem da je to mnogo manje nego što bi za isti broj lekova sada bilo dato. Najskuplji lek je tada bio 500.000 evra, a sada je najskuplji lek kao što znamo 2 miliona. Tako da za novac koji je dato u ovom periodu, je moglo u tom periodu da se dalo u periodu od 2000. do 2012. da se nabavi mnogo više inovativnih lekova. Tako da je svima jasno da je napravljena prava revolucija u stavljanju inovativnih lekova - rekla.

Novine u inovacijama

- Zatim za kolorektalni karcinom, u 29 bolnica širom Srbije se daje već dve godine. Novina je da od 1. oktobra kreće decentralizacija terapije za reumatske bolesti. Ukupno za reumatske bolesti smo stavili na listu lekova 11 inovativnih lekova. Od toga dva leka samo neće moći da se daju lokalnim bolnicama, zato što je zaista specifična primjena. Ja ću odmah reći koji su to lekovi da bi građani znali. To je Rituximab i Infliximab. Uveli smo gotovo sve inovativne lekove za karcinom dojke. Dakle ne postoji zemlje na svetu gde možete dobijati terapiju koja nema u Srbiji za karcinom dojke. Tako da se to završava i to će biti vrlo skoro, objavićemo čim krene, kao što smo za reumatoidni artritis, a ono na čemu radimo u budućnosti to su hematološka oboljenja i psorijaza. Eto, kad ste i pomenuli karcinom dojke, uopšte, hajde da se dotaknemo i na kliničkih ispitivanja prvih vakcina protiv raka pluća. Dakle, da se razumemo, to će biti vid preventivne mere. Još uvek se sprovode kliničke studije, ali čim je klinička studija krenula da se sprovodi na čoveku, znači da je prošla sve prethodne provere - rekla je prof. dr Sanja Radojević Škodrić gostujući na Prva TV.

Dr Skano: Majmunske boginje jesu pretnja javnom zdravlju, ali nema mesta panici

Pre više od nedelju dana, Svetska zdravstvena organizacija je mpoks, ranije poznatiji kao majmunske boginje, proglasila rizikom za javno zdravlje od međunarodnog značaja.

Zabeležen je i prvi slučaj van afričkog kontinenta, u Švedskoj. Gost Dnevnika RTS-a, dr Fabio Skano, direktor Kancelarije SZO za Srbiju, naglašava da ova objava znači da SZO nadzire patogene od kojih postoji opasnost da prerastu u pandemiju.

Svetska zdravstvena organizacija navodi da, majmunske boginje – mpoks, nisu nova korona i da zna da kontroliše širenje. Dr Fabio Skano objašnjava da postoje tri kriterijuma koji se prate.

„Dakle, kada neko žarište postane ozbiljnije, ili kada bolest počne više da se prenosi, ili kada dođe do više stope smrtnosti, ili kada dođe do prelaska nacionalnih granica i kada zahteva međunarodno delovanje, tada dolazi do proglašavanja vanredne javnozdravstvene situacije što se desilo i sa ovim novim sojem u Demokratskoj Republici Kongo“, navodi gost Dnevnika RTS.

Od početka godine bilo je više od 14.000 zaraženih i preko 500 smrtnih slučajeva, uglavnom kod žena i dece, dodaje dr Skano.

Dakle, došlo je do promene šablona epidemiološke situacije i činjenica da brojevi nisu toliko visoki, ali da rastu, predstavlja signal da svet treba da preduzme nešto povodom situacije u Africi.

Poruka da empoks nije drugi kovid znači da empoks nije nepoznat virus. Pre dve godine se ovaj virus pojavio i u Srbiji, mada nije bio u pitanju novi soj koji se trenutno širi, ali je bio ograničen samo na muškarce koji su stupali u homoseksualne odnose.

Međutim, novi soj koji se širi u Demokratskoj Republici Kongo, prenosi se i bliskim kontaktom i seksualnim kontaktom, a mere koje se sprovode i saradnja sa zajednicom, i bez vakcinacije, su dovoljne da se suzbije širenje empoksa.

„Zapravo, soj Klej 2 je i dalje prisutan u Evropi, mesečno imamo prijavljenih oko 100 slučajeva, ne i u Srbiji u proteklih nekoliko godina, što je odlično, ali ovo je prilika da se ponovo obnovi delovanje i da se eliminišu sve varijante empoksa iz sveta“, naglašava direktor Kancelarije SZO za Srbiju.

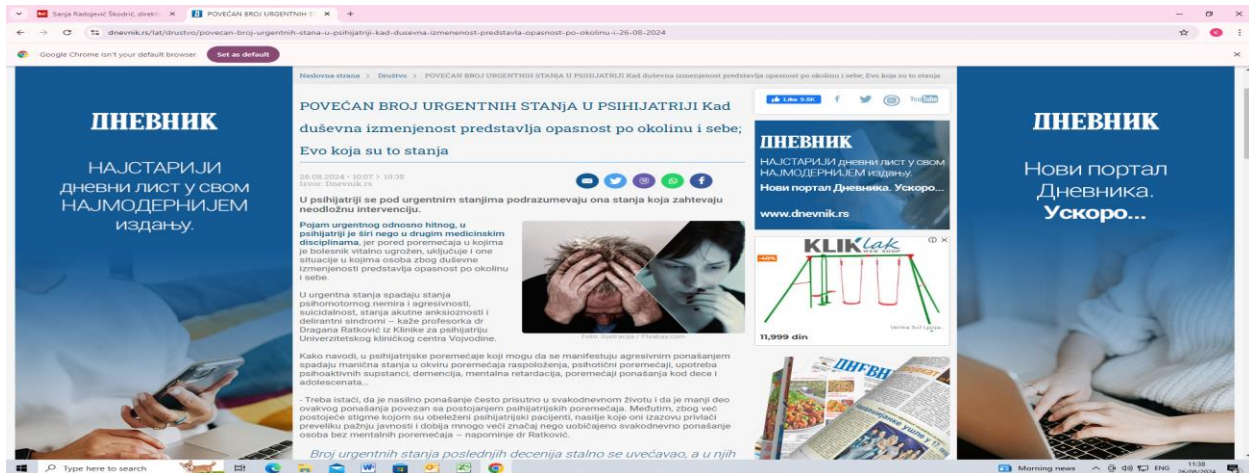
Mere koje se preduzimaju

Dr Skano navodi da u svakom slučaju nadzor mora da se pojača i da sve zemlje budu opremljene potrebnim materijalima za testiranje. Srbija, srećom, ističe gost Dnevnika RTS, ima dovoljno testova.

„Neophodno je da razumemo gde je rizik. Trenutno je to u Africi i ne postoji rizik za opštu populaciju svuda u svetu i to želim da naglasim. Postoji potencijalni rizik od širenja zaraze, ako ne preduzmemo sve ono što treba učiniti, ali rizik trenutno za evropsku populaciju je veoma nizak. Imamo izolovane slučajeve, ali moramo da razumemo da li će doći do daljeg širenja, da preduzmemo sve javnozdravstvene mere, da to do toga ne bi došlo“, ističe dr Skano.

Svetska zdravstvena organizacija ne preporučuje sprečavanje međunarodnih putovanja, niti bilo kakve zabrane, već se preporučuje nadzor.

„Moramo biti na oprezu, ali to nije razlog da se širi panika, jer to što je proglašena javnozdravstvena kriza, to ne znači da je pandemija.“

POVEĆAN BROJ URGENTNIH STANJA U PSIHIJATRIJI Kad duševna izmenjenost predstavlja opasnost po okolinu i sebe; Evo koja su to stanja

U psihijatriji se pod urgentnim stanjima podrazumevaju ona stanja koja zahtevaju neodložnu intervenciju.

Pojam urgentnog odnosno hitnog, u psihijatriji je širi nego u drugim medicinskim disciplinama, jer pored poremećaja u kojima je bolesnik vitalno ugrožen, uključuje i one situacije u kojima osoba zbog duševne izmenjenosti predstavlja opasnost po okolinu i sebe.

U urgentna stanja spadaju stanja psihomotornog nemira i agresivnosti, suicidalnost, stanja akutne anksioznosti i delirantni sindromi – kaže profesorka dr Dragana Ratković iz Klinike za psi-hija-triju Univerzitetskog kliničkog centra Vojvodine.

Kako navodi, u psihijatrijske poremećaje koji mogu da se manifestuju agresivnim ponašanjem spadaju manična stanja u okviru poremećaja raspoloženja, psihotični poremećaji, upotreba psihoaktivnih sup-stanci, demencija, mentalna retardacija, poremećaji ponašanja kod dece i adolescenata...

- Treba istaći, da je nasilno ponašanje često prisutno u svakodnevnom životu i da je manji deo ovakvog ponašanja povezan sa postojanjem psihijatrijskih poremećaja. Međutim, zbog već postojeće stigme kojom su obeleženi psihijatrijski pacijenti, nasilje koje oni izazovu privlači preveliku pažnju javnosti i dobija mnogo veći značaj nego uobičajeno svakodnevno ponašanje osoba bez mentalnih poremećaja – napominje dr Ratković.

Broj urgentnih stanja poslednjih decenija stalno se uvećavao, a u njih spadaju stanja psihomotornog nemira i agresivnosti, suicidalnost, stanja akutne anksioznosti i delirantni sindromi

Suicidnost može da se javi u okviru poremećaja raspoloženja, psihotičnih poremećaja, poremećaja ličnosti... U anksiozna stanja koja najčešće zahtevaju hitnu intervenciju su panični poremećaj, reakcija na težak stres i poremećaji prilagođavanja.

- Činjenica je da se broj urgentnih stanja poslednjih decenija stalno uvećavao. To bi moglo biti posledica nekih okolnosti. Produženje života ljudi praćeno je pojavom poremećaja moždanih funkcija i bolesti. Nakon pronalaska efikasnih lekova za lečenje duševnih poremećaja, dolazi do preorijentacije u psihijatriji sa bolničkih na vanbolničke vidove zaštite, te je povećan broj populacije pod rizikom od psihotične dekompenzacije. Kontinuiran je porast broja pacijenata sa problemima vezanim za alkohol, droge i lekove i medicinski opravdana upotreba lekova koji ispoljavaju svoja neželjena dejstva psihičkim simptomima – navodi dr Ratković.

Prema njenim rečima, urgentna stanja u psihijatriji koja obuhvataju suicidalnost, stanja psihomotornog nemira i agresivnosti, akutne anksioznosti i delirantne sindrome imaju različite uzroke.

- Kada govorimo o etiologiji urgentnih stanja zapravo govorimo o razlozima nastanka mentalnih poremećaja uopšte, a oni uključuju interakciju bioloških, psiholoških i socijalnih faktora – ističe dr Ratković.

Rešavanje problema hitnih slučajeva

- Rešavanje problema hitnog slučaja u psihijatriji može da se odvija na nekoliko načina i to u ambulanti specijaliste psihijatrije ili prijemom na stacionarno lečenje. Takođe, prevođenjem pacijenta radi daljeg ispitivanja i lečenja lekaru druge specijalnosti ili upućivanjem na dalje zbrinjavanje u ustanovi ili službi socijalno-psihijatrijskog tipa – objašnjava profesorka Dragana Ratković.

„КУТАК ЗДРАВЉА“

„Кутак здравља“ Дома здравља „Вождовац“ оформљен је у оквиру **Службе за поливалентну патронажу**, у циљу откривања и контроле фактора ризика и стања који чине основу превенције хроничних незаразних болести.

Активности / услуге:

- Контрола крвног притиска и пулса
 - БМИ – степен ухрањености
 - Контрола нивоа шећера у крви
 - Провера никотинске зависности тестом ФАГЕСТРОМ
-
- **Саветовање о примени интервенција у животном стилу:** престанак пушења, ограничавање конзумирања алкохола, избегавање сувишног излагања сунцу, задржавање просечне тежине, конзумирање здраве хране, вежбање, као и заштита од инфекција које се могу развити у рак.
 - **Подизање свести грађана** о значају превентивних прегледа, раног откривања болести чији се исход може побољшати адекватним лечењем, негом и рехабилитацијом уз одговарајуће збрињавање.
 - **Подела едукативног материјала** везаног за унапређење здравља и превенцију оболевања.
 - **Указивање на значај личног учешћа појединца у борби против ХНО.**

Рад се одвија индивидуално или у малим групама на две адресе:

- **Дом здравља "Вождовац", улица Устаничка 16**
од 07:30 до 09:30 часова
- **Здравствена станица "Јајинци", улица Булевар ЈНА 86а**
од 07:30 до 09:30 часова

